

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на „Холдинг Нов Век“ АД и неговите дъщерни предприятия („Групата“) се състои в:

Холдинг Нов век АД

Придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества, финансиране на дружествата от структурата на холдинга, придобиване, управление, оценка и продажба на лицензии за използване на патенти на дружества, в които участва.

Винпром Хасково ЕАД

Даване под наем за експлоатация на собствени недвижими имоти, до 08.05.2019 г.

Ловико Сухиндол ЕАД

Покупка на стоки и други вещи с цел продажба в първоначален, преработен или обработен вид; продажба на стоки собствено производство; търговско посредничество и представителство; комисионни, спедиционни и превозни сделки; импресарски и консултантски услуги; производство, изкупуване и преработка на селскостопанска продукция; покупка, строеж или обзавеждане на недвижим имот с цел продажба

Булигън ЕАД

Производство и преработка на месо от домашни животни.

Бългериан Грейн ЕООД

Транспортна дейност – превоз на пътници и товари в страната и чужбина, спедиционни сделки, покупко – продажба на стоки и други вещи, складови сделки, търговско представителство и посредничество, комисионни сделки.

Голяма Бургаска Мелница ЕООД

Покупка на стоки и други вещи с цел продажба в първоначален, преработен или обработен вид; продажба на стоки собствено производство; търговско посредничество и представителство; комисионни, спедиционни и превозни сделки; импресарски и консултантски услуги; производство, изкупуване и преработка на селскостопанска продукция; покупка, строеж или обзавеждане на недвижим имот с цел продажба.

Агропласмент-92-В АД

Производство и преработка на месо от домашни животни.

Далия Асет ЕАД

Производство, преработка и търговия със стоки и услуги в страната и чужбина; търговско представителство и посредничество; комисионна дейност; спедиционни и транспортни услуги, воден, сухопътен, въздушен транспорт; митническо обслужване; хотелиерски, туристически, рекламни, информационни, програмни, импресарски услуги /след издаване на лиценз/; покупка, строеж или обзавеждане на недвижими имоти с цел продажба /след издаване на лиценз/.

Енергопроект - Република Татарстан ООО (ООД)

Производство на изчислителна техника в банковата система, до 26.04.2019 г.

Био – Христ ЕООД

Селскостопанска дейност, търговия, вътрешен и международен транспорт, спедиция, предприемаческа дейност

Капински ЕООД

Селскостопанска дейност, търговия, вътрешен и международен транспорт, спедиция, предприемаческа дейност, туристическа дейност

Ловико Лозари ЕАД

Производство и търговия със селскостопанска продукция, отглеждане и стопанисване на лозови насаждения, производство и търговия на грозде и производните на гроздето

Дружеството- майка е регистрирано като акционерно дружество в Софийски градски съд по фирмено дело 13327/1996 г. и е вписано в Търговския регистър на Агенция по вписванията с ЕИК: 121643011. Седалището и адресът на управление на Дружеството - майка е гр. София, бул." Джеймс Баучър" № 51, ет. 4, офис 407.

Акциите на Дружеството - майка са регистрирани на Българска фондова борса.

До 21 ноември 2019 г. Дружеството - майка се управлява от Съвет на директорите в състав:

1. Красимира Александрова Александрова – изпълнителен директор;
2. Михаил Стеляннов Михайлов – председател на СД;
3. Даниела Лозанова Николова;

На 22 ноември 2019 г. в Търговски регистър към Агенция по вписванията са вписани персонални промени в Съвета на директорите, чийто състав е:

1. Михаил Стеляннов Михайлов – изпълнителен директор;
2. Даниела Лозанова Николова – председател на СД;
3. Радка Димитрова Иотова - Крумова;

Дружеството се представлява и управлява от Изпълнителния директор Михаил Михайлов.

Броят на персонала на групата към 30 септември 2019 г. е 440 средносписъчен брой (494 средносписъчен брой към 31 декември 2018 г.)

Към 30.09.2019 г. основни акционери с право на глас на дружеството - майка са:

Холдинг Света София АД	26.31 %
Зем Инвест ЕООД	22.51 %
Други ЮЛ	46.02 %
Физически лица	5.16 %

Представляващите на „Холдинг Нов Век“ АД нямат информация за наличие на свързаност между акционерите и/или за наличие на споразумения във връзка с упражняване на гласовете им в Общото събрание на Акционерите дружеството - майка.

Информация относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие и правото на глас за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в пояснение 5.2.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетяване, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския

съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на дружеството - майка. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2018 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Групата Ръководството очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидирания финансов отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2018 г.

Групата прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2018 г.:

МСФО 9 „Финансови инструменти“ в сила от 1 януари 2018 г., приет от ЕС

МСФО 9 „Финансови инструменти“ заменя МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“. Новият стандарт въвежда значителни промени в класификацията и оценяването на финансови активи, както и нов модел на очакваните кредитни загуби за обезценка на финансови активи.

При прилагането на МСФО 9 групата е използвало преходното облекчение и е избрало да не преизчислява преходни периоди. Разлики, възникващи от прилагането на МСФО 9, във връзка с класификация, оценяване и обезценка се признават в неразпределената печалба.

МСФО 9 съдържа и нови изисквания относно счетоводното отчитане на хеджирането. Новите изисквания имат за цел да доближат отчитането на хеджирането по-близко до дейностите на групата по управление на риска, като се увеличи допустимият обхват както на хеджираните позиции, така и на хеджиращите инструменти и се представи по-принципен подход за оценяване на ефективността на хеджирането. Групата прилага новите изисквания за отчитане на хеджирането за бъдещи периоди и всички хеджиращи взаимоотношения могат да бъдат разглеждани като продължаващи хеджиращи взаимоотношения.

Прилагането на МСФО 9 е засегнало следните области:

- Класификация и оценяване на финансовите активи на Групата

Оценъчна категория

Ефекти от прилагане на МСФО 9

	Финансови активи съгласно МСС 39	Финансови активи съгласно МСФО 9	Салдо 31.12.2017г. МСС 39	Рекласификация	Очаквани кредитни загуби/ Преоценка	Салдо 01.01.2018г. МСФО 9
Нетекущи финансови активи						
Дългосрочни финансови активи	На разположение за продажба	Справедлива стойност през друг всеобхватен доход	325	-	-	325
			325	0	0	325
Текущи финансови активи						
Краткосрочни финансови активи	На разположение за продажба	Справедлива стойност през друг всеобхватен доход	5828		-	5828
Краткосрочни финансови активи	Държани за търгуване	Справедлива стойност през печалба или загуба	15		-	15
			5843	0	0	5843

- Обезценка на финансови активи по модела на очакваните кредитни загуби
Моделът на очакваните кредитни загуби няма съществен ефект върху вземанията на Групата, и върху дълговите инструменти, които преди са били класифицирани в категорията държани до падеж, предвид характера и спецификата на същите.

МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти” в сила от 1 януари 2018 г., приет от ЕС

МСФО 15 “Приходи от договори с клиенти” и свързаните разяснения към МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти” (наричан по-нататък МСФО 15) заместват МСС 18 „Приходи”, МСС 11 „Договори за строителство”, както и няколко разяснения свързани с приходите. Новият стандарт е приложен ретроспективно без преизчисление, като кумулативният ефект от първоначалното прилагане е признат като корекция на началното салдо на неразпределената печалба към 1 януари 2018 г. В съответствие с преходните разпоредби, МСФО 15 е приложен само към договори, които не са приключени към 1 януари 2018 г.

Прилагането на МСФО 15 засяга главно следните области:

- първоначални разходи, свързани с ИТ услуги
- разходи за сключването на договор, свързани с комисионни възнаграждения
- обременяващи договори
- многокомпонентни сделки
- предоставени от Дружеството услуги, свързани с дългосрочни договори с клиенти
- договорите с клиенти, чиято цена е променлива и/или има договорено условно възнаграждение
- доставките, свързани с лицензи/лицензионните възнаграждения на Дружеството
- гаранциите, които Дружеството предоставя като част от обичайните продажби
- програмите за лоялни клиенти/бонуси/отстъпки, които са част от обичайната търговска практика на Дружеството

Промените в МСФО 15 не оказват влияние върху размера на приходите от услуги.

МСС 40 “Инвестиционни имоти” (изменен) – Трансфер на инвестиционни имоти в сила от 1 януари 2018 г., приет от ЕС

Изменението пояснява, че трансфер от и към инвестиционни имоти може да се извърши, само ако има промяна в използването на имотите, която се дължи на обстоятелството дали тези имоти започват или спират да отговарят на дефиницията за инвестиционен имот.

Изменението няма ефект върху финансовия резултат и финансовото състояние на Групата.

Годишни подобрения на МСФО 2014-2016 г., в сила от 1 януари 2018 г., приети от ЕС МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” – Оценка на асоциирано или съвместно предприятие по справедлива стойност. Изменението пояснява, че изборът от страна на организации с рисков капитал, съвместни фондове, тръстове и подобни организации да оценяват инвестициите в асоциирани или съвместни предприятия по справедлива стойност през печалбата или загубата следва да се извършва отделно за всяко асоциирано или съвместно предприятие при първоначално признаване.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Групата

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2017 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Групата. Информация за тези стандарти и изменения, които имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата, е представена по-долу.

Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила. Нови стандарти, изменения и разяснения, които не са приети или представени по-долу, нямат съществен ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата.

МСФО 9 „Финансови инструменти” (изменен) – Предплащания с отрицателно компенсиране, в сила от 1 януари 2019 г., приет от ЕС

Измененията дават възможност на дружествата да оценяват определени финансови активи, които могат да бъдат изплатени предсрочно с отрицателно компенсиране, по справедлива стойност в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата.

МСФО 16 „Лизинг” в сила от 1 януари 2019 г., приет от ЕС

Този стандарт заменя указанията на МСС 17 „Лизинг“ и въвежда значителни промени в отчитането на лизинги особено от страна на лизингополучателите.

Съгласно МСС 17 от лизингополучателите се изискваше да направят разграничение между финансов лизинг (признат в баланса) и оперативен лизинг (признат извънбалансово). МСФО 16 изисква лизингополучателите да признават лизингово задължение, отразяващо бъдещите лизингови плащания, и ‘право за ползване на актив’ за почти всички лизингови договори. МСС е включил право на избор за някои краткосрочни лизинги и лизинги на малоценни активи; това изключение може да бъде приложено само от лизингополучателите.

Счетоводното отчитане от страна на лизингодателите остава почти без промяна.

Съгласно МСФО 16 за договор, който е или съдържа лизинг, се счита договор, който предоставя правото за контрол върху ползването на актива за определен период от време срещу възнаграждение.

Ръководството е в процес на оценяване на ефекта от прилагането на стандарта, но все още не може да представи количествена информация. Следните действия са предприети, за да се определи ефектът:

извършва се пълен преглед на всички договори, за да се прецени дали допълнителни договори няма да се считат за лизингови договори съгласно новата дефиниция на МСФО 16;

решава се кои условия за прилагане да се изберат; или пълно ретроспективно прилагане или частично ретроспективно прилагане (което означава, че сравнителната информация няма да бъде променена). Частичното прилагане позволява да не се преценяват текущите договори дали съдържат лизинг и други облекчения. Решението кой подход да се избере е важно, тъй като не може да се промени впоследствие;

преценяват се настоящите оповестявания относно договори за финансов лизинг и договори за оперативен лизинг, тъй като е вероятно те да са базата за определяне на сумата за капитализиране и да станат активи с право на ползване.

определя се кое счетоводно опростяване е приложимо към договорите за лизинг и дали ще се използва правото на освобождаване;

разглеждат се изискванията към съществуващата ИТ система и дали нова система за отчитане на лизинг е необходима. Това се осъществява заедно с преглед на изискванията за прилагане на МСФО 15 и МСФО 9, за да се извършат всички промени в системата на Дружеството наведнъж;

преценяват се допълнителните оповестявания, които се изискват.

Очакваните ефекти от прилагането на стандарта могат да бъдат представени, *както следва*:

Активи с правно на ползване	01.01.2019 г.
	хил. лв.
Активи с право на ползване, признати като:	
Нематериални активи	563
	<hr/>
	563
	<hr/>
Задължения по лизингови договори	01.01.2019 г.
	хил. лв.
Възрастов анализ на задълженията по лизингови договори	
До 1 година	121

1 до 5 години	372
Над 5 години	155
Обща сума на недисконтираните задължения по лизингови договори	648
Дисконт	(85)
Обща сума на настоящата стойност на задълженията по лизингови договори	563
Текуща част	119
Нетекуща част	444
Обща сума на настоящата стойност на задълженията по лизингови договори	563

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, които са публикувани, но не са влезнали все още в сила, не се очаква да имат съществен ефект върху консолидираните финансови отчети на Групата:

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” и МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия“ (изменени), датата на влизане в сила още не е определена, все още не са приети от ЕС

Тези изменения са в резултат на несъответствието между изискванията на МСФО 10 и МСС 28 при третирането на продажба или апортна вноска на активи между инвеститора и асоциираното предприятие или съвместното предприятие. Вследствие на тези изменения се признава печалба или загуба в пълен размер, когато сделката включва бизнес независимо дали бизнесът е отделен в дъщерно предприятие. Частична печалба или загуба се признава, когато сделката включва активи, които не представляват бизнес, дори и тези активи да са собственост на дъщерно предприятие.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия“ (изменен) – Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

Изменението пояснява, че дружествата следва да отчитат дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, за които не се прилага методът на собствения капитал, съгласно изискванията на МСФО 9.

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, които са публикувани, но не са влезнали все още в сила, не се очаква да имат съществен ефект върху финансовите отчети на Групата:

МСФО 17 „Застрахователни договори” в сила от 1 януари 2021 г., все още не е приет от ЕС

МСС 19 „Доходи на наети лица“ (изменен) – Промяна в плана, съкращаване или уреждане - в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия“ (изменен) – Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

КРМСФО 23 “Несигурност относно отчитането на данък върху дохода” в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

Годишни подобрения на МСФО 2015-2017 г., в сила от 1 януари 2019 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения включват незначителни промени в:

- МСФО 3 "Бизнес комбинации" - Групата преоценява предишния си дял в съвместно контролирана дейност, когато придобие контрол върху дейността.
- МСФО 11 "Съвместни предприятия" - Групата не преоценява предишния си дял в съвместно контролирана дейност, когато придобие съвместен контрол върху дейността.
- МСС 12 "Данъци върху дохода" - Групата отчита всички данъчни последици от плащанията на дивиденди по същия начин както самите тях.
- МСС 23 "Разходи по заеми" - Групата третира като част от общите заеми всеки заем първоначално взет за разработване на актив, когато активът е готов за планираната употреба или продажба.

3. Счетоводна политика

3.2. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на отделните видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

3.3. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- в) прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет.

и това има съществен ефект върху информацията в консолидирания отчет за финансовото състояние към началото на предходния период.

3.4. База за консолидация

Във финансовия отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието майка и всички дъщерни предприятия към 30 септември 2019 г.

Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на компанията майка. Налице е контрол, когато компанията майка е изложена на, или има права върху, променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 30 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Неконтролиращото участие като част от собствения капитал представлява делът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерното предприятие, които не се притежават от Групата. Общият всеобхватен доход или загуба на дъщерното предприятие се отнася към собствениците на предприятието майка и неконтролиращите участия на базата на техния относителен дял в собствения капитал на дъщерното предприятие.

Ако Групата загуби контрол над дъщерното предприятие, всякаква инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на загубата на контрол, като промяната в балансовата стойност се отразява в печалбата или загубата.. Всички суми, признати в друг всеобхватен доход по отношение на това дъщерно предприятие, се отчитат на същата база, както би било необходимо, ако Групата директно се е била освободила от съответните активи или пасиви (напр. рекласифицирани в печалбата или загубата или отнесени директно в неразпределената печалба съгласно изискванията на съответния МСФО).

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между i) сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и ii) балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво неконтролиращо участие.

3.5. Бизнес комбинации

Всички бизнес комбинации се отчитат счетоводно по метода на покупката. Прехвърленото възнаграждение в бизнес комбинация се оценява по справедлива стойност, която се изчислява като сумата от справедливите стойности към датата на придобиване на активите, прехвърлени от придобиващия, поетите от придобиващия задължения към бившите собственици на придобиваното предприятие и капиталовите участия, емитирани от Групата. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на активи или пасиви, възникнали в резултат на възнаграждения под условие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата в периода на възникването им.

Методът на покупката включва признаване на разграничимите активи и пасиви на придобиваното предприятие, включително условните задължения, независимо дали те са били признати във финансовите отчети на придобиваното предприятие преди бизнес комбинацията. При първоначалното признаване активите и пасивите на придобитото дъщерно предприятие са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност, която служи като база за последващо оценяване в съответствие със счетоводната политика на Групата.

За всяка бизнес комбинация Групата оценява всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие, което представлява дял от собствения му капитал и дава право на ликвидационен дял, или по справедлива стойност или по пропорционален дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Другите видове неконтролиращо участие се оценяват по справедлива стойност или, ако е приложимо, на база, определена в друг МСФО.

Репутацията се признава след определяне на всички разграничими нематериални активи. Тя представлява превишението на сумата от а) справедливата стойност на прехвърленото възнаграждение към датата на придобиване и б) размера на всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие и в) в бизнес комбинация, постигната на етапи, справедливата стойност към датата на придобиване на държаното преди капиталово участие на Групата в придобиваното предприятие, над справедливата стойност на разграничимите нетни активи на придобиваното дружество към датата на придобиване. Всяко превишение на справедливата стойност на разграничимите нетни активи над изчислената по-горе сума се признава в печалбата или загубата непосредствено след придобиването.

При бизнес комбинация, постигната на етапи, Групата преоценява държаното преди капиталово участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност към датата на придобиване (т.е. към датата на придобиване на контрол) и признава произтичащата печалбата или загубата, ако има такива, в печалбата или загубата. Сумите, признати в другия всеобхватен доход от дялово участие в придобиваното предприятие преди датата на придобиване на контрол, се признават на същата база, както ако Групата се е освободила директно от държаното преди капиталово участие.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинацията не е приключено до края на отчетния период, в който се осъществява комбинацията, Групата отчита провизорни суми за статиите, за които отчитането не е приключило. През периода на оценяване, който не може да надвишава една година от датата на придобиване, Групата коригира със задна дата тези провизорни суми или признава допълнителни активи или пасиви, за да отрази новата получена информация за фактите и обстоятелствата, които са съществували към датата на придобиване и, ако са били известни, щяха да повлияят на оценката на сумите, признати към тази дата.

Всяко възнаграждение под условие, дължимо от придобиващия, се признава по справедлива стойност към датата на придобиване и се включва като част от прехвърленото възнаграждение в замяна на придобиваното предприятие. Последващи промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, което е класифицирано като актив или пасив, се признават в съответствие с изискванията на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или в печалбата или загубата или като промяна в другия всеобхватен доход. Ако възнаграждението под условие е класифицирано като собствен капитал, то не се преоценява до окончателното му уреждане в собствения капитал. Промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, които представляват провизорни суми през периода на оценяване, се отразяват ретроспективно за сметка на репутацията.

3.6. Сделки с неконтролиращи участия

Промени в дела на Групата в собствения капитал на дъщерно дружество, които не водят до загуба на контрол, се третират като трансакции със собственици на Групата. Отчетните стойности на дела на Групата и на неконтролиращите участия се коригират с цел отразяването на промяната на относителния им дял в капитала на дъщерното дружество. Всяка разлика между сумата, с която са променени неконтролиращите участия, и справедливата стойност на полученото или платено възнаграждение, се признава директно в собствения капитал и се отнася към собствениците на предприятието-майка.

3.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на съответното дружество от Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

Функционалната валута на отделните дружества от Групата не е променяна в рамките на отчетния период.

При консолидация всички активи и пасиви се преизчисляват в български лева по заключителния курс към датата на консолидирания финансов отчет. Приходите и разходите са преизчислени във валутата на представяне на Групата по средния курс за отчетния период. Валутните курсови разлики водят до увеличение или намаление на другия всеобхватен доход и се признават в резерва от преизчисления в собствения капитал. При освобождаването от нетна инвестиция в чуждестранна дейност натрупаните валутни разлики от преизчисления, признати в собствения капитал, се рекласифицират в печалбата или загубата и се признават като част от печалбата или загубата от продажбата. Репутацията и корекциите, свързани с определянето на справедливи стойности към датата на придобиване, се третират като активи и пасиви на чуждестранното предприятие и се преизчисляват в български лева по заключителния курс.

3.8. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата на основните продукти и услуги, които предлага Групата.

Всеки от оперативните сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка продуктова линия се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти” Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет.

Освен това, активите на Групата, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповторяеми събития. Финансовите приходи и разходи не се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се прегледат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

3.9. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на продукция, стоки и предоставяне на услуги. Приходите от основните видове продукция, стоки и услуги са представени в пояснение 17.

За да определи дали и как да признае приходи, Групата използва следните 5 стъпки:

1. Идентифициране на договора с клиент
2. Идентифициране на задълженията за изпълнение
3. Определяне на цената на сделката
4. Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение
5. Признаване на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Приходите се признават или в даден момент или с течение на времето, когато или докато Групата удовлетвори задълженията за изпълнение, прехвърляйки обещаните стоки или услуги на своите клиенти.

Групата признава като задължения по договор възнаграждение, получено по отношение на неудовлетворени задължения за изпълнение и ги представя като други задължения в отчета за финансовото състояние. По същия начин, ако Дружеството удовлетвори задължение за изпълнение, преди да получи възнаграждението, то признава в отчета за финансовото състояние или актив по договора, или вземане, в зависимост от това дали се изисква нещо друго освен определено време за получаване на възнаграждението.

3.9.1. Приходи, които се признават към определен момент

Продажба на стоки и продукция

Продажбата на стоки и продукция включва продажба на птиче месо, млечни продукти, спиртни напитки, перушина, грозде, варива, био артикули, кожи и други. Приход се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените стоки. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

Приходът от продажбата на стоки се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача контрола върху предоставените стоки. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

3.9.2. Приходи, които се признават с течение на времето

Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват приходи от наем, клане и обработка на патици на ишлеме, обработка на кожи на ишлеме, транспортни услуги и други (вж.

пояснение 17).

Приходите от услуги се признават, когато контролът върху ползите от предоставените услуги е прехвърлен върху ползвателя на услугите. Приход се признава с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение.

Приходът от наеми от предоставяне на инвестиционните имоти на Групата по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

3.9.3. Приходи от лихви и дивиденди

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент. Приходите от дивиденди, различни от приходите от инвестиции в асоциирани предприятия, се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

3.9.4. Приходи от финансиране

Първоначално финансиранятията се отчитат като приходи за бъдещи периоди (финансиране) когато има значителна сигурност, че Групата ще получи финансирането и ще изпълни условията, при които то е отпуснато. Финансиране, целящо да обезщети Групата за текущо възникнали разходи се признава като приход в същия период, в който са възникнали разходите. Финансиране, целящо да компенсира Групата за направени разходи по придобиване на активи, се признава като приход от финансиране пропорционално на начислената за периода амортизация на активите, придобити с полученото финансиране.

3.10. Активи и пасиви по договори с клиенти

Групата признава активи и/или пасиви по договор, когато една от страните по договора е изпълнила задълженията сив зависимост от връзката между дейността на предприятието и плащането от клиента. Групата представя отделно всяко безусловно право на възнаграждение като вземане. Вземане е безусловното право на предприятието да получи възнаграждение.

Пасиви по договор се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние, ако клиент заплаща възнаграждение или дружеството има право на възнаграждение, което е безусловно, преди да е прехвърлен контрола върху стоката или услугата.

Групата признава активи по договор, когато задълженията за изпълнение са удовлетворени и плащането не е дължимо от страна на клиента. Актив по договор е правото на предприятието да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които предприятието е прехвърлило на клиент.

Последващо Групата определя размера на обезценката за актив по договора в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти“.

3.11. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им в съответствие с принципите на начисляване и съпоставимост.

Когато разходите не отговарят на условията за разсрочване съгласно изискванията на МСФО 15, същите се признават като текущи в момента на възникването им като например не се очаква да бъдат възстановени или периодът на разсрочването им е до една година.

3.12. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход на ред „Финансови разходи“.

3.13. Репутация

Репутацията представлява бъдещите икономически ползи, произтичащи от други активи, придобити в бизнес комбинация, които не са индивидуално идентифицирани и признати отделно. Вижте пояснение 3.5 за информацията относно първоначалното определяне на репутацията. За целите на теста за обезценка репутацията се разпределя към всяка една единица, генерираща парични потоци, на Групата (или група от единици, генериращи парични потоци), която се очаква да има ползи от бизнес комбинацията, независимо от това дали други активи или пасиви на придобитото дружество са разпределени към тези единици. Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте пояснение 3.16 за информацията относно тестовете за обезценка.

При отписване на единица, генерираща парични потоци, съответната част от репутацията се включва в определянето на печалбата или загубата от отписването.

3.14. Други нематериални активи

Други нематериални активи включват лицензи и патенти, търговски марки и програмни продукти. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с другите нематериални активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход в периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на другите нематериални активи се преценяват от ръководството на Групата към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Софтуер 2 години
- Други 2 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на други нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/(Загуба) от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за другите нематериални активи на Групата е в размер на 700 лв.

3.15. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имотите, машините и съоръженията се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност на подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

- Сгради 2-66 години
- Машини 2-20 години
- Транспортни средства 4-20 години
- Стопански инвентар 25 години
- Трайни насаждения 6-15 години
- Компютри 2- 5 години
- Други 2-10 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажба на актив от имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/ (Загуба) от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за имоти, машини и съоръжения на Групата е в размер на 700 лв.

3.16. Тестове за обезценка на репутация, други нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване на размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци. Репутацията е отнесена към единиците, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от съответната бизнес комбинация и които представляват най-ниското ниво в Групата, на което ръководството наблюдава репутацията.

Единиците, генериращи парични потоци, към които е отнесена репутацията, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се разпределят в намаление на балансовата стойност първо на репутацията, отнасяща се към тази единица, и след това на останалите активи от единицата, пропорционално на балансовата им стойност. С изключение на репутацията за всички други активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

3.17. Инвестиционни имоти

Модел на справедливата стойност

Групата отчита като инвестиционни имоти земи и сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и /или за увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всякакви разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот,

например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата и се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти“.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати в консолидирания финансов отчет на Групата, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Групата да получи бъдещи икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход съответно на ред „Приходи от продажби“ и ред „Други разходи“, и се признават, както е описано в пояснение 3.9 и пояснение 3.10.

3.18. Финансови инструменти съгласно МСФО 9, считано от 01.01.2018 г.

3.18.1. Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

3.18.2. Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;

- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват във финансови разходи, финансови приходи или други финансови позиции с изключение на обезценката на търговските вземания, която се представя на ред други разходи в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

3.18.3. Последващо оценяване на финансовите активи

Процентите на очакваните загуби се основават на профилите на плащанията за продажби за период от 36 месеца преди 31 декември 2018 г. или съответно на 1 януари 2018 г., както и на съответните исторически кредитни загуби, настъпили през този период. Историческите стойности на загубите се коригират, за да отразяват текущата и прогнозната информация за макроикономическите фактори, които влияят върху способността на клиентите да уреждат вземанията.

Дългови инструменти по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- Групата управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определени плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен. Групата класифицира в тази категория парите и паричните еквиваленти / паричните средства, търговските и други вземания, както и регистрирани на борсата облигации, които преди са били класифицирали като финансови активи, държани до падеж в съответствие с МСС 39.

- **Търговски вземания**

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Групата държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, за които не е приложим бизнес модел „държани за събиране на договорните парични потоци“ или бизнес модел „държани за събиране и продажба“, както и финансови активи, чиито договорни парични потоци не са единствено плащания на главница и лихви, се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Всички деривативни финансови инструменти се отчитат в тази категория с изключение на тези, които са определени и ефективни като хеджиращи инструменти и за които се прилагат изискванията за отчитане на хеджирането.

Промените в справедливата стойност на активите в тази категория се отразяват в печалбата и загубата. Справедливата стойност на финансовите активи в тази категория се определя чрез котирани цени на активен пазар или чрез използване на техники за оценяване, в случай че няма активен пазар.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Групата отчита финансовите активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако активите отговарят на следните условия:

- Групата управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи, за да събира договорни парични потоци и да ги продава; и
- Съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихви върху непогасената сума на главницата.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход включват:

Капиталови ценни книжа, които не са държани за търгуване и които дружеството неотменимо е избрало при първоначално признаване, да признае в тази категория. Това са стратегически инвестиции и групата счита тази класификация за **по-релевантна**.

Дългови ценни книжа, при които договорните парични потоци са само главница и лихви, и целта на бизнес модела на дружеството за държане се постига както чрез събиране на договорни парични потоци, така и чрез продажба на финансовите активи.

При освобождаването от капиталови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в неразпределената печалба.

При освобождаването от дългови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в печалбата или загубата за периода.

3.18.4. Обезценка на финансовите активи

Новите изисквания за обезценка съгласно МСФО 9, използват повече информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“, който замества „модела на понесените загуби“, представен в МСС 39.

Инструментите, които попадат в обхвата на новите изисквания, включват заеми и други дългови финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, търговски вземания, активи по договори, признати и оценявани съгласно МСФО 15, както и кредитни ангажименти и някои договори за финансова гаранция (при емитента), които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Групата разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на тази подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитното качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (Фаза 1) и
- финансови инструменти, чието кредитното качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитния риск не е нисък (Фаза 2)
- „Фаза 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за първата категория, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за втората категория. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Дружеството и паричните потоци, които тя действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент).

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Търговски и други вземания, активи по договор и вземания по лизингови договори

Групата използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Групата използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби.

Моделът на очакваните кредитни загуби има ефект и върху търговските вземания на Групата, но към 01.01.2018 г., както и към отчетната дата, ръководството счита, че сумата на очакваните кредитни загуби е несъществена.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Групата признава очакваните 12-месечни кредитни загуби за финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. Тъй като повечето от тези инструменти имат добър кредитен рейтинг, вероятността от неизпълнение се очаква да бъде ниска. Въпреки това към всяка отчетна дата Групата оценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск на инструмента.

При оценяването на тези рискове Групата разчита на готовата налична информация като кредитните рейтинги, публикувани от основните агенции за кредитен рейтинг за съответния актив. Групата държи единствено прости финансови инструменти, за които специфични кредитни рейтинги обикновено са на разположение. Ако няма информация или информацията относно факторите, които влияят на рейтинга на наличния актив, е ограничена, Групата обединява подобни инструменти в един портфейл, за да оцени на тази база дали има значително увеличение на кредитния риск.

В допълнение, Групата разглежда и други показатели като неблагоприятни промени в дейността, икономически или финансови условия, които могат да засегнат способността на издателя на капиталовия инструмент /

кредитополучателя да изпълни задълженията си по дълга или неочаквани промени в оперативните резултати на емитента / заемополучателя.

Ако някой от тези показатели води до значително увеличение на кредитния риск на инструментите, Групата признава за тези инструменти или този клас инструменти очаквани кредитни загуби за целия срок на инструмента.

3.18.5. Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват получени заеми, задължения по лизингови договори, търговски и други финансови задължения и деривативни финансови инструменти.

Финансовите пасиви се оценяват първоначално по справедлива стойност и, където е приложимо, се коригират по отношение на разходите по сделката, освен ако Групата не е определило даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва, с изключение на деривативи и финансови пасиви, които са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата или загубата (с изключение на деривативни финансови инструменти, които са определени и ефективни като хеджиращ инструмент).

Всички разходи свързани с лихви и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи.

3.19. Финансови инструменти, съгласно МСС 39, до 31.12.2017

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

3.19.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на финансовия отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства

за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на редове "Финансови разходи"/ "Финансови приходи", с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Други разходи“.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на финансовия отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други разходи“.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, са активи, които са държани за търгуване или са определени при първоначалното им признаване като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Всички деривативни финансови активи, освен ако не са специално определени като хеджиращи инструменти, попадат в тази категория. Активите от тази категория се оценяват по справедлива стойност, чийто изменения се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба, произтичаща от деривативни финансови инструменти, е базирана на промени в справедливата стойност, която се определя от транзакции на активен пазар или посредством оценъчни методи при липсата на активен пазар.

Инвестиции, държани до падеж

Инвестиции, държани до падеж, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани или определяеми плащания и определена дата на падежа, различни от кредити и вземания. Инвестициите се определят като държани до падеж, ако намерението на ръководството на Дружеството е да ги държи до настъпване на падежа им. Инвестициите, държани до падеж, последващо се оценяват по амортизирана стойност чрез метода на ефективната лихва. При наличието на обективни доказателства за обезценка на инвестицията на базата на кредитен рейтинг, финансовите активи се оценяват по настояща стойност на очакваните бъдещи парични потоци. Всички промени в преносната стойност на инвестицията, включително загубата от обезценка, се признават в печалбата или загубата.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, които са определени като финансови активи на разположение за продажба или не спадат към нито една от останалите категории финансови активи.

Финансовите активи от тази категория последващо се оценяват по справедлива стойност с изключение на тези, за които няма котировки на пазарната цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да бъде надеждно определена. Последните се оценяват по амортизирана стойност по метода на ефективната лихва или по себестойност, в случай че нямат фиксиран падеж. Промените в справедливата им стойност се отразяват в другия всеобхватен доход и се представят в съответния резерв в отчета за собствения капитал, нетно от данъци, с изключение на загубите от обезценка и валутни курсови разлики на парични активи, които се признават в печалбата или загубата. Когато финансов актив на разположение за продажба бъде продаден или обезценен, натрупаните печалби и загуби, признати в другия всеобхватен доход, се рекласифицират от собствения капитал в печалбата или загубата за отчетния период и се представят като рекласифицираща корекция в другия всеобхватен доход. Лихви, изчислени по метода на ефективната лихва, и дивиденди се признават в печалбата или загубата като „финансови приходи“. Възстановяване на загуби от обезценка се признава в другия всеобхватен доход с изключение на дълговите финансови инструменти, при които възстановяването се признава в печалбата или загубата, само ако възстановяването може обективно да бъде свързано със събитие, настъпило след момента на признаване на обезценката.

3.19.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите заеми са взети с цел дългосрочно подпомагане на дейността на Групата. Те са отразени в отчета за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективната лихва, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите.

3.19.3. Договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа

Ценни книжа могат да бъдат давани под наем или продавани с ангажимент за обратното им изкупуване (репо-сделка). Тези ценни книжа продължават да се признават в отчета за финансово състояние, когато всички съществени рискове и изгоди от притежаването им остават за сметка на Групата. В този случай се признава задължение към другата страна по договора в отчета за финансовото състояние, когато Групата получи паричното възнаграждение.

Аналогично, когато Групата взема под наем или купува ценни книжа с ангажимент за обратната им продажба (обратна репо-сделка), но не придобива рисковете и изгодите от собствеността върху тях, сделките се третират като предоставени обезпечени заеми, когато паричното възнаграждение е платено. Ценните книжа не се признават в отчета за финансовото състояние.

Разликата между продажната цена и цената при обратното изкупуване се признава разсрочено за периода на договора, като се използва метода на ефективната лихва. Ценните книжа, отдадени под наем, продължават да се признават в отчета за финансовото състояние. Ценни книжа, взети под наем, не се признават в отчета за финансовото състояние, освен ако не са продадени на трети лица, при което задължението за обратно изкупуване се признава като търговско задължение по справедлива стойност и последващата печалба или загуба се включва в нетния оперативен резултат.

През отчетния период Групата не е било страна по договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа.

3.18. Материални запаси

Материалните запаси включват продукцията, материали, незавършено производство и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

3.19. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на консолидирания финансов отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на репутация или при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не е бизнес комбинация или засяга данъчната или счетоводната печалба. Отсрочени данъци за временни разлики, свързани с акции в дъщерни и съвместни предприятия не се предвиждат, ако обратното проявление на тези временни разлики се контролира от Групата и е вероятно то да не настъпи в близко бъдеще.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 3.24.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

3.20. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от налични пари в брой, парични средства по банкови сметки, безсрочни депозити, депозити до 3 месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обрацаеми в пари и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

3.21. Собствен капитал и резерви

Акционерният капитал отразява номиналната стойност на емитираните акции на предприятието майка.

Премийният резерв включва премии, получени при първоначалното емитиране на собствен капитал. Всички разходи по сделки, свързани с емитиране на акции, са приспаднати от внесенния капитал, нетно от данъчни облекчения.

Резервите включват:

- законови резерви, общи резерви;
- резерви от преценка на финансови активи на разположение за продажба и от хеджиране на парични потоци – включват печалби или загуби, свързани с тези групи финансови инструменти.

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденди на акционерите, ако има такива се включват на ред „Задължения към свързани лица” в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание на акционерите/ преди края на отчетния период.

Всички трансакции със собствениците на предприятието майка се представят отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

3.22. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозиран плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Групата не е разработвала и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане.

Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала”.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала” по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

3.23. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и сумата на задължението може да бъде надеждно оценена. Възможно е да съществува несигурност относно срочността или сумата на изходящия паричен поток. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития, например гаранции, правни спорове или обременяващи договори. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред засегнатите лица. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, включително свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло.

Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, които Групата със сигурност ще получи, се признават като отделен актив. Възможно е този актив да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат в края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава, освен ако не става въпрос за бизнес комбинация (вж. пояснение 3.5). При бизнес комбинация условните задължения се признават при разпределянето на цената на придобиване към активите и пасивите, придобити в бизнес комбинацията. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи. Те са описани заедно с условните задължения на Групата в пояснение 0.

3.24. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводната политика на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 3.25.

3.24.1. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай въз основа на специфичните факти и обстоятелства.

3.25. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

3.25.1. Обезценка на нефинансови активи и репутация

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 3.16). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

3.25.2. Бизнес комбинации

При първоначалното им признаване активите и пасивите на придобития бизнес са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние с тяхната справедлива стойност. При изчисляване на справедливата стойност ръководството използва оценки на бъдещите парични потоци и дисконтовите фактори, които обаче могат да се различават от действителните резултати. Всички промени в оценката след първоначалното признаване биха се отразили върху стойността на репутацията.

3.25.3. Ползен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2017 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснение 2 и пояснение 3. Действителният ползен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

3.25.4. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 2 343 хил. лв. (2016 г.: 4 188 лв.) се влияе от условията на пазара, на който тези материални запаси ще се реализират.

3.25.5. Обезценка на кредити и вземания

Ръководството преценява адекватността на обезценката на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане и др. Ако финансовото състояние и резултатите от дейността на клиентите се влошат над очакваното, стойността на вземанията, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към отчетната дата.

3.25.6. Оценяване по справедлива стойност

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти (при липса на котирани цени на активен пазар) и нефинансови активи. При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

3.25.7. Други задължения

Стойността на отсрочените приходи от услуги се установяват от ръководството след преглед на действително извършените услуги и подробно разглеждане на отделните видове сключени договори за услуги. Въпреки това действителните резултати могат да се различават вследствие на неочаквани промени в установения вид на извършените услуги.

4. Ефект от корекции на грешки от минали периоди

През 2017 г. е установено неправилно класифициране на инвестиционни имоти в годишния финансов отчет на Бългериан Грейн към 31.12.2016 г. Инвестиционни имоти в размер на 2 486 хил. лв. са представени на реда Имоти, машини и съоразения в отчета за финансовото състояние към 31.12.2016 г. Ръководството коригира допуснатата грешка във финансов отчет към 31.12.2017 г.

През 2015 г. дъщерно дружество Бългериан Грейн продава свои кредити и вземания. Посочената сделка генерира загуба в размер на 109 хил. лв. Тази загуба не се признава в годината на нейното възникване, а се признава през 2016 г. Ръководството коригира допуснатата грешка във финансов отчет към 31.12.2017 г.

През 2017 г. е установена грешка от минали периоди в собствения капитал на дъщерно дружество Енергопроект ООО в резултат неразпределената печалба намалява с 1 341 хил. лв. и резерв от преоценка на чуждестранни дейности се увеличава с 20 хил. лв. Ръководството коригира допуснатата грешка във финансов отчет към 31.12.2017 г.

5. База за консолидация

5.2. Дъщерни предприятия, включени в консолидацията

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване и основно място на дейност	2019 Участие %	2018 Участие %
Винпром Хасково ЕАД	България	-	100.00
Ловико Сухиндол ЕАД	България	100.00	100.00
Булиън ЕАД	България	100.00	100.00
Бългериан Грейн ЕООД	България	100.00	100.00
Логистичен парк Бургас (бивше Голяма Бургаска Мелница ЕООД)	България	100.00	100.00
Агропласмент-92-В АД	България	92.72	92.72
Далия Асет ЕАД	България	100.00	100.00
ООО /ООД/ Енергопроект	Татарстан	-	100.00
Био – Христ ЕООД	България	100.00	100.00
Капински ЕООД	България	100.00	100.00
Ловико Лозари ЕАД	България	100.00	100.00

5.3. Продажба на дружества през 2019 г.

Групата продава на 26.04.2019 г. участието си в ООО Енергопроект, а на 08.05.2019 г. участието си във Винпром Хасково ЕАД. Балансовата стойност на нетните активи на продадените дружества към датите на продажба са както следва:

	Винпром Хасково ЕАД '000 лв.	Енергопроект ООО '000 лв.	ОБЩО '000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	2 580	-	2 580
Концесии, патенти и лицензи	78	-	78
Дългосрочни финансови активи	-	773	773
Активи по отсрочени данъци	15	-	15
Общо нетекущи активи	2 673	773	3 446
Материални запаси	-	3	3
Краткосрочни финансови активи	-	302	302
Търговски вземания	22	-	22
Други вземания	2 408	4	2 412
Пари и парични еквиваленти	1	-	1
Общо текущи активи	2 431	309	2 740
Дългосрочни заеми	-	(2 070)	(2 070)
Общо нетекущи пасиви	-	(2 070)	(2 070)
Краткосрочни заеми	(1 005)	-	(1 005)

Търговски задължения	(30)	-	(30)
Данъчни задължения	(10)	-	(10)
Пенс. и др. задължения към персонала	(2)	-	(2)
Други пасиви	-	-	-
Общо текущи пасиви	(1 047)	-	(1 047)
Нетни разграничими активи и пасиви	4 057	(988)	3 069
Общо възнаграждение	13 500	3 934	17 434
Общо нетни активи за групата	(4 057)	988	(3 069)
Репутация при придобиване	-	-	-
Резултат в индивидуален отчет	(1 100)	(427)	(1 527)
Печалба от продажбата	8 343	4 495	12 838

Печалбата от продажбата на Винпром Хасково ЕАД и Енергопроектд ООД е включена в печалбата за годината в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

5.4. Продажба на дружества през 2018 г.

Групата продава на 18.12.2018 г. участието си в Севко България АД и дъщерното му дружество Севко Трейд ЕООД. Балансовата стойност на нетните активи на продадените дружества към датите на продажба са както следва:

	Севко България ЕАД '000 лв.	Севко Трейд ЕООД '000 лв.	ОБЩО '000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	4 690	1	4 691
Активи по отсрочени данъци	113	-	113
Общо нетекущи активи	4 803	1	4 804
Материални запаси	-	9	9
Търговски вземания	6	10	16
Други вземания	1	-	1
Пари и парични еквиваленти	28	-	28
Общо текущи активи	35	19	54
Дългосрочни заеми	-	(116)	(116)
Общо нетекущи пасиви	-	(116)	(116)

Търговски задължения	(7)	(12)	(19)
Пенс. и др. задължения към персонала	-	(3)	(3)
Други пасиви	(6)	-	(6)
Общо текущи пасиви	(13)	(15)	(28)
Нетни разграничими активи и пасиви	4 825	(111)	4 714
Общо възнаграждение	7 950	-	7 950
Общо нетни активи за групата	(4 825)	111	(4 714)
Репутация при придобиване	(520)	(944)	(1 464)
Печалба от продажбата	2 605	(833)	1 772

Печалбата от продажбата на Севко България ЕАД и Севко Трейд ЕООД е включена в печалбата за годината в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

5.5. Придобиване на дружества през 2018 г.

През 2018 г. Групата придоби контрол над следните дружества:

- Био – Христ ЕООД със седалище гр. София; ул. Фредерик Жолио Кюри 20; Ет. 13; Ап. ст.1303;
- Капински ЕООД със седалище гр. София; ул. Фредерик Жолио Кюри 20; Ет. 13; Ап. ст.1303;
- Ловико Лозари ЕАД със седалище гр. Сухиндол; ул. Росица 156;

От датата на придобиването до 31.12.2018 г. дружествата са реализирали приходи в размер на 4 585 хил. лв. и печалба в размер на 933 хил. лв., които са включени в консолидирания финансов отчет. Придобитите дъщерни дружества не са публични дружества и поради тази причина липсва пазарна информация.

Репутацията, възникнала в резултат на бизнес комбинацията, е определена, както следва:

Общата цена на придобиване включва следните компоненти:

	Ловико Лозари '000 лв.	Био Христ '000 лв.	Капински '000 лв.
Покупна цена	1 400	650	950
Общо възнаграждение	1400	650	950
Прехвърлено възнаграждение	1 400	650	950
Сума на придобитите пари и парични еквиваленти	302	16	1 389
Нетен паричен поток от придобиването	1 098	634	(439)
	Ловико	Био -	Капински

	Лозари ЕАД '000 лв.	Христ ЕООД '000 лв.	ЕООД '000 лв.
Нематериални активи	373	2	-
Имоти, машини и съоръжения	1 594	1 043	958
Инвестиции в дъщерни	-	-	-
Концесии, патенти и лицензи	-	-	-
Дългоср. Фин. Активи	916	-	143
Активи по отсрочени данъци	6	-	-
Общо нетекущи активи	2 889	1 045	1 101
Материални запаси	3 401	237	329
Търговски вземания	3 643	-	-
Други вземания	73	4	9
Пари и парични еквиваленти	302	16	1 389
Общо текущи активи	7 419	257	1 727
Дългосрочни заеми	569	-	-
Други задължения	-	-	-
Общо нетекущи пасиви	569	-	-
Краткосрочни заеми	8 624	1 001	851
Търговски задължения	1 135	1	6
Данъчни задължения	16	-	-
Пенс. и др. задължения към персонала	66	-	-
Други пасиви	644	-	1 438
Общо текущи пасиви	10 485	1 002	2 295
Нетни разграничими активи и пасиви	(746)	300	533
Общо възнаграждение	1 400	650	950
Справедлива стойност на придобитите разграничими нетни активи	746	(300)	(533)
Репутация	2 146	350	417

Към 31.12.2018г. е сключен предварителен договор между компанията-майка и дъщерното дружество „Булиън“ ЕАД за продажба на 10 042 бр. акции, (41,44% от капитала на „Агропласмент-92-В“ АД) за сумата от 10 900 хил.лева., в 30-дневен срок от получаване на одобрение съгласно чл.114 от ЗППЦК, при условие, че одобрението е получено в срок до 30.09.2019г.

1. Репутация

Нетната балансова стойност на репутацията може да бъде анализирана, както следва:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Брутна балансова стойност		
Салдо към 1 януари	3 535	2 086
Придобита репутация в резултат на бизнес комбинация	-	2 913
Изменение на репутация от преобразуване в Групата	-	(1 464)
Обезценка на репутация	-	-
Салдо към 30 септември	3 535	3 535
Балансова стойност към 30 септември	3 535	3 535

На ръководството не са известни към настоящия момент възможни промени, които биха довели до корекции във формираната репутация при придобиването на дъщерни дружества.

2. Други нематериални активи

Другите нематериални активи на Групата включват лицензи и патенти, търговски марки и програмни продукти. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Лицензи и патенти '000 лв.	Търговски марки '000 лв.	Програмни продукти '000 лв.	Други '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2019 г.	1 165	96	20	798	2 079
Салдо към 30 септември 2019 г.	1 165	-	20	798	1983
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2019 г.	(1 093)	(73)	(20)	(314)	(1 500)
Бизнес комбинация амортизация	-	73	-	-	73
Амортизация начислена	(65)	-	-	(127)	(192)
Салдо към 30 септември 2019 г.	(1 158)	-	(20)	(441)	(1 619)
Балансова стойност към 30 септември 2019 г.	7	-	-	357	364

	Лицензи и патенти '000 лв.	Търговски марки '000 лв.	Програмни продукти '000 лв.	Други '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2018 г.	1 165	96	4	-	1 265
Салдо към 31 декември 2018 г.	1 165	96	20	798	2 079
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2018 г.	(918)	(11)	(4)	-	(933)
Бизнес комбинация амортизация			(14)	(312)	(326)
Амортизация начислена	(175)	(62)	(2)	(2)	(241)
Салдо към 31 декември 2018 г.	(1 093)	(73)	(20)	(314)	(1 500)
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	72	23	-	484	579

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

Групата не е заложила други нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

3. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват земя сгради, машини и оборудване, транспортни средства, съоръжения и разходи за придобиване на ДМА. Балансовата им стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2019 г.	12 737	15 269	13 534	6 625	1 485	1 853	5 913	57 416
Новопридобити активи	-	-	1 116	22	99	39	1 127	2 403
Рекласифицирани	-	-	-	-	-	-	-	-
Новопридобити активи в резултат на бизнес комбинации	-	-	-	-	-	-	-	-
Отписани активи	(404)	(854)	(3 065)	(178)	(113)	(217)	(792)	(5 623)
Салдо към 30 септември 2019 г.	12 333	14 415	11 585	6 469	1 471	1 675	6 248	54 196
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2019 г.	-	(3 595)	(9 982)	(2 223)	(1 166)	(1 483)	-	(18 449)
Бизнес комбинация амортизация	-	-	-	-	-	-	-	-
Амортизация	-	(329)	(545)	(211)	(43)	(49)	-	(1 177)
Отписана амортизация	-	337	1 398	137	78	205	-	2 155
Салдо към 30 септември 2019 г.	-	(3 587)	(9 129)	(2 297)	(1 131)	(1 327)	-	(17 471)
Балансова стойност към 30 септември 2019 г.	12 333	10 828	2 456	4 172	340	348	6 248	36 725

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2018 г.	12 797	16 900	13 312	2 597	1 325	1 525	2 227	50 683
Новопридобити активи	1 141	296	916	651	70	19	3 209	6 302
Рекласифицирани	-	927	-	446	-	-	-	1 373
Новопридобити активи в резултат на бизнес комбинации	244	-	713	2 946	119	329	1 009	5 360
Отписани активи	(1 445)	(2 583)	(1 407)	(11)	(29)	(20)	(532)	(6 297)
Салдо към 31 декември 2018 г.	12 737	15 269	13 534	6 625	1 485	1 853	5 913	57 421
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2018 г.	-	(3 383)	(9 443)	(908)	(1 045)	(1 185)	-	(15 964)
Бизнес комбинация амортизация	-	-	(327)	(1 129)	(77)	(222)	-	(1 755)
Амортизация	-	(605)	(730)	(239)	(61)	(78)	-	(1 713)
Отписана амортизация	-	393	518	53	17	2	-	983
Салдо към 31 декември 2018 г.	-	(3 595)	(9 982)	(2 223)	(1 166)	(1 483)	-	(18 449)
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	12 737	11 674	3 552	4 402	319	370	5 918	38 972

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

Групата няма съществени договорни задължения за закупуване на активи, което следва да се погасят през 2019 г.

Към 30.09.2019 г. Групата притежава недвижими имоти, собственост на дружествата "Агропласмент- 92-В"АД, "Логистичен парк Бургас"ЕООД, "Бългериан грейн"ЕООД, "Булиън"ЕАД и "Винпром Хасково"ЕАД, които са предоставени като обезпечения по кредити в полза на финансови институции.

4. Лизинг

4.1. Финансов лизинг като лизингополучател

Бъдещите минимални лизингови плащания към 30.09.2019 г. са представени както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания		
	До 1 година '000 лв.	От 1 до 5 години '000 лв.	Общо '000 лв.
30 септември 2019 г.			
Лизингови плащания	46	259	305
Дисконтиране	(25)	(18)	(43)
Нетна настояща стойност	21	241	262

4.2. Оперативен лизинг като лизингополучател

Бъдещите минимални плащания по договори за оперативен лизинг са представени, както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания			
	До 1 година '000 лв.	От 1 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	Общо '000 лв.
Към 31 декември 2018 г.	121	372	155	648

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, възлизат на 46 хил. лв. (2018 г.: 184 хил. лв.). Тази сума включва минималните лизингови плащания. Сублизингови плащания или условни плащания по наеми не са извършени или получени. Приход от сублизинг не се очаква да бъде реализиран, тъй като всички активи, придобити по договори за оперативен лизинг, се използват само от Групата.

5. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи и сгради на територията на общините Столична, Павликени, Сухиндол, Севлиево, Свиленград, Бяла Слатина, Червен Бряг, Плевен, Видин, Димово, Кула, Брегово, Котел, Шумен, Разград, Варна, Добрич, с. Любен Каравелово. Инвестиционните имоти са държани с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

Инвестиционните имоти се отчитат по справедлива стойност.

Промените в балансовите стойности, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат обобщени, както следва:

	Земни ‘000 лв.	Сгради ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2019 г.	9 727	17 965	27 692
Продадени (отписани) през периода	-	-	-
Новопридобити активи:	-	-	-
- чрез бизнес комбинации	-	-	-
-рекласифицирани	-	-	-
Нетна печалба от промяна на справедливата стойност	-	-	-
Амортизация	-	-	-
		(62)	(62)
Балансова стойност към 30 септември 2019 г.	9 727	17 930	27 630

Към 31.12.2018 г. част от инвестиционните имоти с балансова стойност в размер на 4 184 хил. лв. са заложени по банкови заеми на Дружеството - майка. Към 30.09.2019 г. договорната ипотека е заличена. Дружеството – майка ще предприеме действия по вдигане на ипотека и отразяването ѝ по партидата на Дружеството в Имотния регистър към Агенцията по вписванията.

Към 30.09.2019 г. Групата притежава инвестиционни имоти, собственост на дъщерните дружества "Агропласмент- 92-В"АД и "Българскиан грейн"ЕООД, които са предоставени като обезпечения по кредити в полза на финансови институции.

Част от инвестиционните имоти са отдавани под наем по договори за оперативен лизинг през 2019 г. Приходите от наеми за 2019 г., са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Приходи от продажби“. Не са признавани условни наеми. Преките оперативни разходи са отчетени на ред „Други разходи“.

6. Дългосрочни финансови активи, отчитани по справедлива стойност в другия всеобхватен доход

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към следните категории дългосрочни финансови активи:

	Пояснение	2018 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Капиталови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход:			
Инвестиции в акции и дялове	6.1	195	1 645
		195	1 645

6.1. Финансови активи отчитани по справедлива стойност в другия всеобхватен доход

Балансовата стойност на финансовите активи отчитани по справедлива стойност в другия всеобхватен доход, включващи ценни книжа, както следва:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Димят 2002 ООД	-	750
Нова Индуриална Компания АД	150	150
Маркели ЕАД (в несъстоятелност)	140	140
АВС Финанс АД	35	35
Полихарт АД	2	2
Други	8	708
Обезценка на финансови активи ("Маркели"ЕАД)	(140)	(140)
Общо инвестиции в акции и дялове	195	1 645
Балансова стойност	195	1 645

Представените инвестиции в акции на дружества не се търгуват на регулиран пазар и справедливата им стойност се определя от оценка от лицензиран оценител. Групата възнамерява да запази процентното си участие в капитала на тези дружества.

Групата притежава 630 000 броя акции от капитала на ЗД "Съгласие", като същите не се водят в консолидирания отчет за финансовото състояние. През предходни периоди е подписан Договор за покупко-продажба на същите. Дружеството не очаква икономически изгоди в бъдеще от притежаваните акции. Към 30.09.2019 г. не е заявено прехвърляне по надлежния за продажба на безналични акции ред. Предстои прехвърлянето да бъде отразено през следващия отчетен период в Централен депозитар

7. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и неизползвани данъчни загуби и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2019 г. '000 лв.	Признати в друг всеобхватен доход '000 лв.	Признати в резултат на бизнес комбинация '000 лв.	Признати в печалбата или загубата '000 лв.	30 септември 2019 г. '000 лв.
Нетекучи активи					
Други дългосрочни финансови активи	1 132	-	-	-	1 132
Инвестиционни имоти	1304	-	-	-	1304
Имоти, машини и съоръжения	626	-	-	-	626
Други	(12)	-	-	-	(12)
Текущи активи					
Търговски и други вземания	(365)	-	-	-	(365)
Текущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(9)	-	-	-	(9)
Провизии	12	-	-	-	12
Неизползвани данъчни загуби	(119)	-	15	-	(104)
	2 569	-	-	-	2 569

Отсрочени данъчни активи	(505)	(490)
Отсрочени данъчни пасиви	3074	3074
Признати нетно като:		
Отсрочени данъчни активи	(49)	(34)
Отсрочени данъчни пасиви	2 618	2 618

Отсрочените данъци за сравнителния период 2018 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2018 г.	Признати в друг всеобхватен доход	Признати в резултат на комбинация	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2018 г.
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Нетекучи активи					
Други дългосрочни финансови активи	1 110	22	-		1 132
Инвестиционни имоти	1 304	-	-		1304
Имоти, машини и съоръжения	649	-		(23)	626
Други	(12)	-			(12)
Текущи активи					
Търговски и други вземания	(477)	-	113	(1)	(365)
Текущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(2)	-		(7)	(9)
Провизии	19	-		(7)	12
Неизползвани данъчни загуби					
	(120)	-		1	(119)
	<u>2 471</u>	<u>22</u>	<u>113</u>	<u>(37)</u>	<u>2 569</u>
Отсрочени данъчни активи	(611)				(505)
Отсрочени данъчни пасиви	3 082				3074
Признати нетно като:					
Отсрочени данъчни активи	(134)				(49)
Отсрочени данъчни пасиви	2 605				2 618

Сумите, признати в другия всеобхватен доход, се отнасят до преоценката на финансови активи.

Към 31.12.2018г. не са признати отсрочени данъчни активи върху данъчни загуби за 2018г. в размер на 146 хил.лв. Групата не разполага с достатъчно надеждни прогнози относно наличието на бъдещи данъчни печалби, срещу които може да се приспадне данъчната загуба.

8. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2019	2018
	'000 лв.	'000 лв.
Продукция	4 771	5 460
Незавършено производство	974	666
Материали	1 699	1 826

Стоки	1 814	1 800
Други	302	332
Материални запаси	9 560	10 084

През 2019 г. общо 8 470 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2018 г.: 9 655 хил. лв.).

Намаление на разходите в резултат на възстановяване на обезценки, които са били признати в минали периоди, не е настъпило през 2019 г. или 2018 г.

Към 30.09.2019 г. Групата притежава материални запаси, собственост на дъщерните дружества "Агропласмент- 92-В"АД и "Българскиан грейн"ЕООД, които са предоставени като обезпечения по кредити в полза на финансови институции.

9. Краткосрочни финансови активи

Другите краткосрочни финансови активи през представените отчетни периоди включват различни инвестиции в средства на паричния пазар, които са държани за търгуване в краткосрочен период.

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход:		
- Ценни книжа		
ПОК Съгласие	5 137	5 137
Актив Пропърти АДСИЦ	300	-
Холдинг Света София	6	-
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата:		
Други	-	15
Общо финансови активи	5 443	5 152
Предоставени заеми	14 840	5 544
Общо краткосрочни финансови активи	20 283	10 696

Към 30.09.2019 г. някои от финансовите активи с балансова стойност 5 443 хил. лв. представляват инвестиции в акции на дружества, които не се търгуват на регулиран пазар и други вземания и справедливата им стойност се определя от оценка от лицензиран оценител.

Към 31.12.2018 г. някои от финансовите активи с балансова стойност 5 152 хил. лв. представляват инвестиции в акции на дружества, които не се търгуват на регулиран пазар и други вземания и справедливата им стойност се определя от оценка от лицензиран оценител.

Към 31.12.2018г. е отчетено увеличение на справедливата стойност на краткосрочните финансови активи в размер на 353 хил.лв.

Към 31.12.2018г. Групата притежава финансови активи, държани за търгуване в ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ и Холдинг Света София АД в размер на 15 хил.лв. Същите са оценени по справедлива стойност, определена на базата на борсовите котировки към датата на финансовия отчет

10. Търговски и други вземания

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Търговски вземания, брутно	41 762	3 667
Търговски вземания	41 762	3 667
Съдебни и присъдени вземания	-	-
Други вземания	1 721	2 228
Вземания по договор за цесия	10 481	389
Финансови активи	12 202	2 617
Предоставени аванси	58	32 387
Данъчни вземания – ДДС за възстановяване	86	137
Предплатени разходи	876	532
Вземания от персонал	514	449
Нефинансови активи	1 534	33 505
Търговски и други вземания	55 498	39 789

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските и други вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност. Всички търговски и други вземания на Групата са прегледани относно индикации за обезценка.

Към 30.09.2019 г. Групата има вземане в размер на 180 хил.лв. представляваща платена сума във връзка със записани акции от увеличение на капитала в ЗД "Съгласие". До датата на одобряване на финансовия отчет капиталът на ЗД "Съгласие" не е увеличен.

Като обезпечение по договор за особен залог на търговското предприятие на дъщерното дружество "Агропласмент-92-В"АД е учреден залог върху негови вземания в размер на 2360 хил.лв.

11. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	708	1 164
- евро	-	257
- щатски долари	-	-
- др. валута	-	-
Пари и парични еквиваленти	708	1 421

Към 30.09.2019 г. и 31.12.2018 г. Групата няма блокирани парични средства.

12. Активи, класифицирани като държани за продажба

През 2016 г. Групата продава дъщерното си дружество, което притежава тези активи. Няма реализирани приходи и разходи по повод на тези активи, които да са отразени в консолидирания отчет за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход като резултат от преустановени дейност.

13. Собствен капитал

13.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Холдинг Нов Век АД се състои от 5 610 437 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от Общото събрание на акционерите на Холдинг Нов Век АД.

	2017 Брой акции	2016 Брой акции
Брой издадени и напълно платени акции: В началото на годината	4 110 469	4 110 469
Общ брой акции, оторизирани на 30 септември	5 610 437	4 110 469
В това число придобити собствени акции	(450)	(450)
	5 609 987	4 110 019

Списъкът на основните акционери на Холдинг Нов Век АД е представен, както следва:

	30 септември 2019	30 септември 2019	31 декември 2018	31 декември 2018
	Брой акции с право на глас	%	Брой акции с право на глас	%
Холдинг Света София АД	1 475 901	26.31	1 257 600	30.60
Зем Инвест ЕООД	1 262 986	22.51	675 593	16.44
Други ЮЛ	2 582 061	46.02	1 884 647	45.84
Физически лица	289 489	5.16	292 629	7.12
	5 610 437	100	4 110 469	100
В това число придобити собствени акции	(450)	-	(450)	-
	5 609 987		4 110 019	

През отчетната 2019 г. (на 05.06.2019 г.) е вписано увеличаване на капитала на дружеството от 4 110 469 (четири милиона сто и десет хиляди четиристотин шестдесет и девет) лева, разпределен в 4 110 469 (четири милиона сто и десет хиляди четиристотин шестдесет и девет) броя обикновени поименни безналични акции, всяка една с право на един глас и номинална стойност 1 лев, на 5 610 437 (пет милиона шестстотин и десет хиляди четиристотин тридест и седем) лева разпределен в 5 610 437 броя акции, всяка една с номинална стойност 1 лев.

13.2. Премийен резерв

Към 30 септември 2019 г. премийният резерв е в размер на 25 403 хил. лв. (2018 г.: 6 653 хил. лв.).

Премийният резерв е формиран както следва:

- Във връзка с увеличението на капитала на Холдинг Нов Век АД към датата на преобразуване на Дружеството-майка – 11.11.2014 г. ,са издадени нови 2 553 260 броя поименни, обикновени, безналични акции, с право на един глас, с право на ликвидационен дял, с номинална стойност 1 лв. всяка една акция. Разликата между цената на придобиване и придобитите нетни активи е в размер на 5 134 хил. лв. и е призната отделно в собствения капитал като премиен резерв в размер на 5 134 хил. лв. нетно от данъци към 31.12.2014 г. и 5 306 хил. лв. нетно от данъци към 31.12.2015 г. в резултат на обратно проявление на данъчни временни разлики през 2015 г.
- Натрупани резерви от емисии на ценни книжа в размер на 3 780 хил. лв. към 31.12.2013 г. На база на взето решение на общо събрание на акционерите в края на 2014 г., част от тях в размер на 2 605 хил. лв. са използвани за покриване на загуби за минали години.
- На 05.06.2019 г. в Търговски регистър към Агенция по вписванията е вписано увеличение на капитала на дружеството - майка и разликата между номиналната и емисионната стойност на акциите в размер на 18 750 хил. лв. е призната отделно в собствения капитал на групата като премиен резерв.

13.3. Други резерви

	Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход '000 лв.
Салдо към 1 януари 2019 г.	1 688
Финансови активи отчитани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход:	
- рекласификация в печалбата или загубата	-
Салдо към 30 септември 2019 г.	1 688

	Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход '000 лв.
Салдо към 1 януари 2018 г.	1 735
Финансови активи отчитани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход:	
- рекласификация в печалбата или загубата	(47)
Салдо към 31 декември 2018 г.	1 688

14. Възнаграждения на персонала

Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Разходи за заплати	(3 761)	(3 434)

Разходи за социални осигуровки	(766)	(673)
Разходи за персонала	(4 527)	(4 107)

14.1. Задължения към персонала

Задълженията към персонала, признати в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Нетекущи задължения		
Провизии за пенсиониране	127	127
	127	127
Текущи задължения		
Задължения за осигурителни вноски	416	434
Задължения към персонала за работни заплати	189	187
Провизии за пенсиониране	-	-
	605	621

15. Заеми

Заемите включват следните финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:

	Текущи		Нетекущи	
	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:				
Банкови заеми	15 410	10 557	50 382	57 647
Неконвертируеми облигации	8 801	6 589	20 536	23 469
Други заеми	424	-	-	-
Общо балансова стойност	24 635	17 146	70 918	81 116

1.) Получени банкови заеми от компанията – майка:

Към 30 септември 2019 г. компанията-майка няма сключен договор за банков кредит, но е учредила следните банкови обезпечения:

- особен залог, вписан по реда на ЗОЗ, върху търговско предприятие на "Агропласмент – 92 В" АД като съвкупност от права, задължения и фактически отношения;
- особен залог, вписан по реда на ЗОЗ, върху търговско предприятие на "Булиън" ЕАД като съвкупност от права, задължения и фактически отношения;
- пети по ред особен залог, вписан по реда на ЗОЗ, върху търговско предприятие на "Капински" ЕООД като съвкупност от права, задължения и фактически отношения;
- 366 523 броя поименни акции от капитала на "Ловико Лозари" ЕАД-дъщерно дружество на "Холдинг Нов Век" АД.

2.) Получени банкови заеми от дъщерни дружества:

2.1.) Към 30 септември 2019 г. дъщерното дружество "Бългериян грейн" ЕООД е получател по следните банкови кредити:

Овърдрафт, отпуснат с цел закупуване и търговия със селскостопанска продукция – зърно и минерални торове:

- Договор от дата – 23 декември 2015 г.;
- Падеж – 23 декември 2020 г.;
- Максимален лимит: 16 700 хил. лв.;
- Усвоена част – 16 504 хил. лв.;
- Валута, в която се извършват плащанията – BGN (лева);
- Лихвен процент – 3.5%;
- Обезпечение: Особен залог върху търговското предприятие, като съвкупност от права, задължения и фактически отношение на дъщерното дружество; материални запаси под формата на зърно и минерални торове, собственост на дъщерното дружество; недвижими имоти, собственост на свързани лица, договор за поръчителство между кредитора и компанията-майка.

Банков заем, отпуснат целево за финансиране на инвестиционни намерения на дъщерното дружество:

- Договор от дата – 23 декември 2015 г.;
- Падеж – 23 декември 2025 г.;
- Максимален лимит: 5 960 хил. лв.;
- Усвоена част – 5 960 хил. лв.;
- Валута, в която се извършват плащанията – BGN (лева);
- Лихвен процент – 3.5%;
- Обезпечение: Особен залог върху търговското предприятие, като съвкупност от права, задължения и фактически отношение на дъщерното дружество, договор за поръчителство между кредитора и компанията-майка.

2.2.) Дъщерното дружество "Агропласмент-92-В" АД е получило банков кредит овърдрафт. Съгласно Договор за особен залог на търговско предприятие сключен между дъщерното дружество "Агропласмент-92-В" АД и банката кредитор от дата 27.12.2018г. е учреден в полза на банката особен залог върху търговско предприятие, като съвкупност от права, задължения и фактически отношения, а всички активи на дъщерното дружество са описани към датата на сключване на договора и заложен в полза на банката.

Дъщерното дружество е залогодател на земи и сгради по Договор за кредит предоставян на птицевъди за закупуване на фураж с Държавен фонд "Земеделие".

2.3.) Дъщерното дружество "Булиън" ЕАД е получило банкови кредити за които е учреден в полза на банката особен залог върху търговско предприятие, като съвкупност от права, задължения и фактически отношения. По договорите са предоставени обезпечения под формата на залог на имоти, машини и съоръжения, собственост на дъщерното дружество.

- Валута, в която се извършват плащанията – лева.

15.1. Нетекущи заеми

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Дългосрочни заеми		
Банкови заеми	50 382	57 647
Облигационни заеми (дългосрочна част на главницата)	20 536	23 469
Облигационни заеми	-	-
	70 918	81 116

15.2. Текущи заеми

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Краткосрочна част на дългосрочни заеми		
Банкови заеми (главница)	-	2 302
Банкови заеми (лихва)	-	32
Облигационни заеми (краткосрочна част на главницата)	8 801	5 868
Облигационни заеми (лихва)	424	721
Краткосрочни заеми		
Банкови заеми	15 410	8 223
Други краткосрочни заеми	-	-
	24 635	17 146

Краткосрочните заеми са получени при годишни лихвени равнища от 4,5 % до 8% в зависимост от срочността на кредита. Справедливата стойност на получените заеми не е определяна по отделно, тъй като ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

Групата е получила облигационен заем със срок на емисията до 27.11.2023 г. и следния погасителен план:

Дата на плащане	Лихвен процент	Плащане на лихви хил. евро	Плащане по главницата хил. евро	Остатъчна стойност на главницата хил. евро
27.05.2019	4.5	-	1 500	15 000
27.11.2019	4.5	306	1 500	13 500
27.05.2020	4.5	269	1 500	12 000
27.11.2020	4.5	238	1 500	10 500
27.05.2021	4.5	201	1 500	9 000
27.11.2021	4.5	170	1 500	7 500
27.05.2022	4.5	134	1 500	6 000
27.11.2022	4.5	102	1 500	4 500
27.05.2023	4.5	67	1 500	3 000
27.11.2023	4.5	34	1 500	1 500
15 000 евро (29 337 хил. лв.)				

16. Търговски и други задължения

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Други задължения	329	2 358
Нефинансови пасиви	-	2 358
Търговски задължения	-	7 120
Финансови пасиви	-	7 120
Нетекущи търговски и други задължения		
	329	9 478
Текущи:		
Търговски задължения	2 774	2 474
Финансови пасиви	2 774	2 474
Данъчни задължения	527	554
Получени аванси	-	-
Приходи за бъдещи периоди	2 808	2 808
Застраховки	-	1
Други задължения	1 206	1 557
Нефинансови пасиви	4 541	4 920
Текущи търговски и други задължения		
	7 315	7 394

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

17. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2019	2018
	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от продажби на продукция	11 810	11 356
Приходи от продажба на стоки	2 581	1 758
Приходи от предоставяне на услуги	3 552	3 466
	17 943	16 580

18. Други приходи, нетно

Другите приходи на Групата са в размер на 924 хил. лв. (2018 г. – 1 090 хил. лв.)

19. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2019	2018
	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от продажба	33	149
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(30)	(74)
Печалба от продажба на нетекущи активи	3	75

20. Разходи за материали

Разходите за материали на Групата са в размер на 8 470 хил. лв. (2018 г. – 9 655 хил. лв.)

21. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги Групата са в размер на 2 878 хил. лв. (2018 г. – 2 449 хил. лв.)

22. Други разходи

Другите разходи на Групата са в размер на 350 хил. лв. (2018 г. – 821 хил. лв.)

23. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2019	2018
	'000 лв.	'000 лв.
Разходи за лихви по фирмени заеми	(98)	(55)
Разходи за лихви по банкови заеми	(1 308)	(1 281)
Други разходи за лихви	(942)	(662)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не	(2 348)	(1 998)

се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата		
Загуби от задължения в чуждестранна валута	(6)	(8)
Загуба от разпореждане с финансови инструменти	(20)	(71)
Разходи за такси и комисионни	(75)	(70)
Други финансови разходи	-	(25)
Финансови разходи	(2 449)	(2 172)

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Приходи от лихви по фирмени заеми	35	53
Общо приходи от лихви по финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	35	53
Печалби от задължения в чуждестранна валута	203	-
Печалба от сделки с финансови инструменти	1 100	1 186
Други финансови приходи	-	136
Финансови приходи	1 338	1 375

24. (Разходи за) / Приходи от данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % (2018 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Печалба преди данъчно облагане	11 315	(1 869)
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци	(1 132)	-

Данъчен ефект от:

Увеличения и намаления на финансовия резултат за данъчни цели

	-	-
Текущ разход за данъци върху дохода	-	-

Отсрочени данъчни приходи / (разходи):

Възникване и обратно проявление на временни разлики

	-	-
(Разходи за) / Приходи от данъци върху дохода	-	-

Отсрочени данъчни (разходи), признати директно в другия всеобхватен доход

- -

Пояснение 7 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща стойностите, признати директно в другия всеобхватен доход и капитала.

25. Доход на акция

25.1. Доход на акция

Основният доход на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба, подлежаща на разпределение между акционерите на предприятието майка.

Средно претегленият брой акции, използван за изчисляването на основния доход на акция, както и нетната печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	2019	2018
Печалба, подлежаща на разпределение (в лв.)	11 315 000	(1869000)
Средно претеглен брой акции	5 610 437	4 110 019
Основен доход на акция (в лв. за акция)	2.02	(0.45)

26. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват основни акционери, предприятия собственост на основни акционери, ключовия управленски персонал, дружества под общ контрол чрез ключов управленски персонал, дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал, и други свързани лица,

Ако не е изрично упоменато, трансакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции. Разчетните суми обикновено се изплащат по банков път или чрез прихващане на взаимни вземания и задължения.

Осъществените сделки със свързани лица през разглеждания период са както следва:

Други свързани лица:	
Предоставени заеми	-
Получени плащания за погасяване на предоставени заеми	(654)
Получени лихви	(27)
	<u>(681)</u>

27. Разчети със свързани лица в края на годината

	2019	2018
	'000 лв.	'000 лв.
Текущи		
Вземания от:		
АКС 77 ЕООД	36	710
Ключов управленски персонал	-	-
Общо вземания от свързани лица	<u>36</u>	<u>710</u>

Предоставени заеми на други свързани лица:

- дата на договора 30.04.2018 г.
- главница 730 хил.лв.
- договорна лихва 6 %
- срок на договора 30.04.2020 г
- начислени лихви за 2019 г. 6 хил.лв.
- неуредени разчети към 30.03.2018 г 36 хил.лв.

в т.ч. главница

- лихва

30 хил.лв.

7 хил.лв.

28. Безналични сделки

Към 30.09.2019 г. Дружеството - майка не е осъществило инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци.

29. Условни активи и условни пасиви

Към 30.09.2019 година към Групата няма заведени съдебни искиове.

30. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2019	2018
		'000 лв.	'000 лв.
Финансови активи отчитани по справедлива стойност:			
Дългосрочни инвестиции в ценни книжа	6.1	195	1 645
Краткосрочни инвестиции в ценни книжа	9	5 443	5 152
		5 638	6 797
Кредити и вземания:			
Предоставени заеми	9	14 840	5 544
Търговски и други вземания	10	12 202	2 617
Вземания от свързани лица	27	36	710
Пари и парични еквиваленти	11	708	1 421
		27 786	10 292
Общо финансови активи		33 229	17 089
Финансови пасиви	Пояснение	2019	2018
		'000 лв.	'000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност			
Заеми	15	95 553	98 262
Задължения по финансов лизинг	4.1	263	264
Търговски и други задължения	16	2 774	2 474
		98 590	101 000

Вижте пояснение 3, за информация относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Методите, използвани за оценка на справедливите стойности на финансови активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност, са описани в пояснение 32. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 31.

31. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте пояснение 0. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск. Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Групата в сътрудничество със управителния съвет. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци, като намали излагането си на финансови пазари. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват, така че да имат дълготрайна възвращаемост.

Групата не се занимава активно с търгуването на финансови активи за спекулативни цели, нито пък издава опции.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложена Групата, са описани по-долу.

31.1. Анализ на пазарния риск

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата е изложена на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Групата.

31.1.1. Валутен риск

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани главно в щатски долари и руски рубли, излагат Групата на валутен риск. За да намали валутния риск, Групата следи паричните потоци, които не са в български лева. По принцип има отделни процедури за управление на риска за краткосрочните (до 6 месеца) и дългосрочните парични потоци в чуждестранна валута. В случаите, когато сумите за плащане и получаване в определена валута се очаква да се компенсират взаимно, то тогава не се налага допълнително хеджиране

Финансовите активи и пасиви, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева към края на отчетния период, са представени, както следва:

	Излагане на краткосрочен риск		Излагане на дългосрочен риск
	Щатски долари '000	Руски рубли '000	Руски рубли '000
30 септември 2019 г.			
Финансови активи	-	-	-
Финансови пасиви	-	-	-
Общо излагане на риск	-	-	-
31 декември 2018 г.			
Финансови активи	-	275	700
Финансови пасиви	-	-	(2 041)
Общо излагане на риск	-	275	(1 341)

Излагането на риск от промени във валутните курсове варира през годината в зависимост от обема на извършените международни сделки. Въпреки това се счита, че представеният по-горе анализ представя степента на излагане на Групата на валутен риск.

31.1.2. Лихвен риск

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Затова дългосрочните заеми са обикновено с фиксирани лихвени проценти. Към 30 септември 2019 г. Групата не е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти.

31.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като напр. при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Финансови активи на разположение за продажба	5 638	6 797
Кредити и вземания	27 042	8 161
Вземания от свързани лица	36	710
Пари и парични еквиваленти	708	1 421
Балансова стойност	33 424	17 089

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и на други контрагенти, установени индивидуално или по групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Политика на Групата е да извършва транзакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложена на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от малък брой клиенти в различни индустрии и географски области. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти, средства на паричния пазар, необезпечени облигации и деривативни финансови инструменти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Загуба от обезценка не е признавана. Балансовите стойности описани по-горе, представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

Всички несъбираеми вземания са обезценени до размера на просрочената им част или на частта определена като несъбираема. Балансовите стойности описани по-горе, са определени като намалени с начислената обезценка отчетни стойности на активите и представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата.

31.3. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи пари в брой, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер и продажба на дългосрочни финансови активи.

Към 30 септември 2019 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени, както следва:

30 септември 2019 г.	Текущи		Нетекучи
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Банкови и други заеми	9 225	15 410	70 918
Търговски и други задължения	527	6 788	329
Общо	9 752	22 198	71 247

В предходния отчетен период падежите на договорните задължения на Групата са обобщени, както следва:

31 декември 2018 г.	Текущи		Нетекучи
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Банкови и други заеми	4 838	12 308	81 116
Търговски и други задължения	2 474	-	-
Общо	7 312	12 308	81 116

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания не надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до шест месеца.

32. Оценяване по справедлива стойност

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на

сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на Групата е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за тези, за които съществуват котировки на пазарни цени.

Притежаваните от Групата финансови активи са основно кредити, вземания и парични средства, поради което се приема, че балансовата им стойност е равна на тяхната справедлива стойност. Финансовите пасиви представляват основно банкови и други заеми и други задължения, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Ръководството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

33. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управлението на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за акционерите, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на капитал към нетния дълг.

Групата определя капитала на основата на балансовата стойност на собствения капитал, представен в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Нетният дълг включва сумата на всички задължения, заемите, търговските и други задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран, както следва:

	2019	2018
	'000 лв.	'000 лв.
Собствен капитал	47 759	16 408
Капитал	47 759	16 408
+ Дълг	106 809	118 764
- Пари и парични еквиваленти	(708)	(1 421)
Нетен дълг	106 101	117 343
Съотношение на капитал към нетен дълг	1:45	1:14

Групата не е променяла целите, политиките и процесите за управление на капитала, както и начина на определяне на капитала през представените отчетни периоди.

34. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му за публикуване.

35. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 30 септември 2019 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Съвета на директорите на 26.11.2019 г.